

En tydligare naturgasreglering

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2013/14:74 En tydligare naturgasreglering. I propositionen föreslås vissa ändringar i naturgaslagen (2005:403) och i lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag. Ändringarna innebär bl.a. att innehavaren av en naturgasledning som inte är sammankopplad med det västsvenska naturgassystemet ska ansvara för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas, och att det som i dag gäller i fråga om den ekonomiska balanseringen av det nationella naturgassystemet även ska gälla en naturgasledning som inte är sammankopplad med detta system. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2014 respektive den 1 januari 2015. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
En tydligare naturgasreglering	5
Propositionen	5
Utskottets ställningstagande	6
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Propositionen	7
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

En tydligare naturgasreglering

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i naturgaslagen (2005:403) och
2. lag om ändring i lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:74 punkterna 1 och 2.

Stockholm den 13 mars 2014

På näringsutskottets vägnar

Mats Odell

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mats Odell (KD), Lars Hjalmered (M), Jennie Nilsson (S), Hans Rothenberg (M), Carina Adolfsson Elgestam (S), Olof Lavesson (M), Krister Örnfjäder (S), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Ann-Kristine Johansson (S), Börje Vestlund (S), Helena Lindahl (C), Ingemar Nilsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Anna Hagwall (SD), Kent Persson (V), Anna Steele (FP) och Lise Nordin (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens proposition 2013/14:74 En tydligare naturgasreglering. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Bakgrund

Energimarknadsinspektionen fick den 20 juni 2012 regeringens uppdrag att lämna förslag till ändringar i naturgaslagen (2005:403) så att det tydliggörs vilken verksamhet som bör omfattas av lagen. En utgångspunkt för uppdraget var att all verksamhet som innebär överföring av naturgas i rörlighetsnät bör omfattas. Den 17 januari 2013 överlämnade Energimarknadsinspektionen sin rapport Nya regler för isolerade naturgasnät (Ei R2013:01) till regeringen. Rapporten har därefter remissbehandlats.

Den 1 juni 2013 trädde ändringar i naturgaslagen (2005:403) i kraft (prop. 2012/13:85, bet. 2012/13:NU16). Dessa ändringar innebär bl.a. att det införs en ny tillsynsmodell i fråga om naturgasföretagens avgifter för överföring, lagring och förgasning av naturgas. Ändringarna berör främst 6 kap. naturgaslagen. Därefter har det gjorts en översyn inom Regeringskansliet (Näringsdepartementet) av bestämmelser om undantag i 9 kap. 1 § naturgaslagen för ny naturgasinfrastruktur. I det sammanhanget upprättades promemorian Undantag för ny naturgasinfrastruktur med förslag till hur den nämnda bestämmelsen bör ändras med anledning av de aktuella ändringarna i 6 kap. naturgaslagen. Promemorian har remissbehandlats.

Under beredningen av ärendet har regeringen tagit del av Lagrådets yttrande över de föreslagna lagändringarna. Lagrådet hade inga synpunkter på förslagen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen anser att naturgaslagen (2005:403) behöver anpassas till en förändrad naturgasmarknad. I propositionen föreslås bl.a. att det ska införas bestämmelser i fråga om balanseringen av naturgasledningar som inte är sammankopplade med det nationella naturgassystemet i den mening som avses i 7 kap. naturgaslagen. Som en ny benämning på detta naturgassystem föreslås uttrycket ”det västsvenska naturgassystemet”.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2014 respektive den 1 januari 2015.

Utskottets överväganden

En tydligare naturgasreglering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403) och i lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag.

Propositionen

Av propositionen framgår att det första steget mot ett öppnande av den svenska naturgasmarknaden skedde i början av 2000-talet då den första naturgaslagen (2000:599) trädde i kraft. Det framgår vidare att det på senare år har skett en utveckling av gasanvändningen i Sverige inom biogas och att det på flera platser i landet har uppstått lokala nät för distribution av biogas. Det uppges även att det finns en utveckling inom fordonsgas som innebär en ökning av distributionen till tankstationer i rörelningssystem.

I detta sammanhang anför regeringen att avsikten med den nuvarande naturgaslagen (2005:403) var att den skulle tillämpas på naturgasnätet på västkusten och att den därmed inte är framarbetad utifrån de förhållanden som i dag råder på gasmarknaden. I propositionen föreslås därför att naturgaslagen ändras så att det tydligt framgår att den ska tillämpas på alla naturgasledningar, oavsett om de ingår i det stora gasnätet på västkusten eller inte.

I propositionen föreslås att definitionen av naturgas i naturgaslagen ändras på så sätt att termen ”naturgassystemet” ersätts med ”ett naturgassystem”. Vidare ska uttrycket ”det nationella naturgassystemet” i naturgaslagen och lagen om certifiering av vissa naturgasföretag ersättas med ”det västsvenska naturgassystemet”. I propositionen föreslås även att innehavaren av en naturgasledning som inte är sammankopplad med det västsvenska naturgassystemet ska ansvara för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas. Det som i dag gäller för den ekonomiska balanseringen av det nationella naturgassystemet ska enligt förslaget i huvudsak gälla även en naturgasledning som inte är sammankopplad med detta system.

Vidare föreslås att ny naturgasinfrastruktur även i fortsättningen ska kunna beviljas undantag från naturgaslagens bestämmelser om förhandsprövning av naturgasföretagens avgifter för överföring och förgasning av naturgas. Undantag ska även kunna beviljas från naturgaslagens bestämmelser om förhandsprövning av avgifter för lagring av naturgas.

Regeringen anför att bestämmelserna i fråga om undantag för ny naturgasinfrastruktur bör träda i kraft så fort som möjligt. Detsamma anges även gälla ändringen av definitionen av naturgas liksom införandet av uttrycket det västsvenska naturgassystemet i naturgaslagen och lagen om certifiering av vissa naturgasföretag. Dessa ändringar föreslås träda i kraft den 1 juli 2014. När det gäller de nya bestämmelserna om balanseringen av naturgasledningar som inte är sammankopplade med det västsvenska naturgassystemet uppger regeringen att de aktörer som berörs av ändringarna behöver få tid att anpassa sig. Dessa bestämmelser föreslås därför träda i kraft den 1 januari 2015.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening är det viktigt att de bestämmelser som styr naturgasmarknaden är anpassade efter de förhållanden som råder i dag. Utskottet välkomnar därför förslaget om en tydligare naturgasreglering och tillstyrker regeringens proposition.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2013/14:74 En tydligare naturgasreglering:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)

Härigenom föreskrivs i fråga om naturgaslagen (2005:403) dels att 1 kap. 2 §, 7 kap. 1 och 4 §§ samt 9 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 7 kap. 2 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Med naturgas avses i denna lag även biogas, gas från biomassa och andra gaser, i den mån det är tekniskt möjligt att använda dessa gaser i *naturgassystemet*.

Med naturgas avses även flytande (kondenserad) naturgas.

Med naturgas avses i denna lag även biogas, gas från biomassa och andra gaser, i den mån det är tekniskt möjligt att använda dessa gaser i *ett naturgassystem*.

7 kap.

1 §

Regeringen ska ge i uppdrag åt en myndighet eller åt en juridisk person som frivilligt åtar sig det att övergripande ansvara för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det *nationella* naturgassystemet (systembalansansvarig).

Regeringen meddelar föreskrifter om den systembalansansvariges uppgifter.

Regeringen ska ge i uppdrag åt en myndighet eller åt en juridisk person som frivilligt åtar sig det att övergripande ansvara för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det *västsvenska* naturgassystemet (systembalansansvarig).

2 §²

Den som innehar en sådan naturgasledning som används för överföring av naturgas men inte är sammankopplad med det västsvenska naturgassystemet, ansvarar för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas.

Bestämmelserna i 4–9, 11 och 12 §§ ska tillämpas även i fråga om en sådan ledning som avses i första stycket. Vad som där gäller för den systembalansansvarige respektive det västsvenska naturgassystemet ska då i stället gälla ledningsinnehavaren respektive naturgasledningen.

I det fall som avses i 7 § första stycket ska ledningsinnehavaren underrätta leverantören av naturgas. I det fall som avses i 7 § andra stycket ska den balansansvarige underrätta innehavaren av naturgasledningen, som ska underrätta leverantören av naturgas. Underrättelser enligt detta stycke ska ske utan dröjsmål.

4 §³

En leverantör av naturgas får bara leverera naturgas i uttagspunkter för vilka leverantören eller någon annan, gentemot den systembalansansvarige, har åtagit sig det ekonomiska ansvaret för att det *nationella* naturgassystemet tillförs lika mycket naturgas som tas ut i uttagspunkten (balansansvar). Ett sådant åtagande ska göras genom ett avtal med den systembalansansvarige (balansavtal).

En leverantör av naturgas får bara leverera naturgas i uttagspunkter för vilka leverantören eller någon annan, gentemot den systembalansansvarige, har åtagit sig det ekonomiska ansvaret för att det *västsvenska* naturgassystemet tillförs lika mycket naturgas som tas ut i uttagspunkten (balansansvar). Ett sådant åtagande ska göras genom ett avtal med den systembalansansvarige (balansavtal).

Första stycket tillämpas inte under den tidsfrist som anges i 7 a § första stycket.

² Tidigare 2 § upphävd genom 2013:209.

³ Senaste lydelse 2013:209.

Med uttagpunkt avses därvid den punkt där en gasförbrukare, enligt avtal med innehavaren av naturgasledning, tar ut naturgas för förbrukning.

9 kap.

1 §⁴

Den som har ansökt om koncession som avser byggande av en naturgasledning, en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning får, om den berörda ledningen eller anläggningen är av större omfattning, beviljas undantag från skyldigheterna enligt 3 kap. 2–2 d, 5 och 6 §§, 4 kap. 5 och 6 §§, 6 kap. 1–3, 4 och 5 §§ och 7 kap. 5 § *samt föreskrifter som har meddelats med stöd av 6 kap. 3 a §.*

Den som har ansökt om koncession som avser byggande av en naturgasledning, en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning får, om den berörda ledningen eller anläggningen är av större omfattning, beviljas undantag från skyldigheterna enligt 3 kap. 2–2 d, 5 och 6 §§, 4 kap. 5 och 6 §§, 6 kap. 1–6 §§ och 7 kap. 5 §.

Detsamma gäller den som har ansökt om koncession som avser ett väsentligt utökande av kapaciteten i en befintlig sådan ledning eller anläggning.

Ett beslut om undantag får avse hela eller en del av kapaciteten i den berörda ledningen eller anläggningen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014 i fråga om 1 kap. 2 §, 7 kap. 1 och 4 §§ samt 9 kap. 1 § och i övrigt den 1 januari 2015.

⁴ Senaste lydelse 2012:336.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 § samt 2 kap. 1 och 2 §§ lagen (2011:711) om certifiering av vissa naturgasföretag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

I denna lag finns bestämmelser om certifiering av transmissionsnätoperatörer. Det som sägs i lagen om en transmissionsnätoperatör gäller även den som har det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det *nationella* naturgassystemet.

Bestämmelser om certifiering finns även i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005.

I denna lag finns bestämmelser om certifiering av transmissionsnätoperatörer. Det som sägs i lagen om en transmissionsnätoperatör gäller även den som har det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det *västsvenska* naturgassystemet.

2 kap.

1 §

En transmissionsnätoperatör får inte bedriva överföring av naturgas i en högtrycksledning eller ett nät som i huvudsak består av högtrycksledningar utan certifiering enligt denna lag. Detta gäller inte högtrycksledning som huvudsakligen används i samband med lokal distribution av naturgas.

Även den som har det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det *nationella* naturgassystemet ska vara certifierad.

Även den som har det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det *västsvenska* naturgassystemet ska vara certifierad.

2 §

Certifiering får beviljas efter ansökan av den som avser att bedriva överföring av naturgas i högtrycksledning eller har det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det *nationella* naturgassystemet, om kraven i 3 kap.

Certifiering får beviljas efter ansökan av den som avser att bedriva överföring av naturgas i högtrycksledning eller har det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det *västsvenska* naturgassystemet, om kraven i 3 kap.

2–2 d §§ naturgaslagen (2005:403) 2–2 d §§ naturgaslagen (2005:403)
är uppfyllda. är uppfyllda.

I fråga om en person från tredje land, eller ett företag som kontrolleras av eller kan antas komma att kontrolleras av en eller flera personer från tredje land, krävs vidare att en certifiering inte äventyrar en trygg energiförsörjning i någon medlemsstat i Europeiska unionen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om krav för certifiering när det gäller en sådan person eller ett sådant företag som avses i andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.